

VERSLAG LAND- EN TUINBOUWRAAD

Datum vergadering: 11 februari 2025

Aanwezig: Arthur Orlans (schepen van Landbouw), Alex Eekelaers (dienst Milieu en Landbouw, diensthoofd), Pauline Weterings (dienst Milieu en Landbouw, secretaris), Albert Van Alsenoy (ondervoorzitter), Carine Muyltermans, Chris Andries, Chris Van Steenwinkel, Irene De Haes, Johan Teughels, Koen Verbruggen, Kurt Verbruggen (voorzitter), Luc Selleslagh, Paul Vander Elst, Wilfried Maes en Wim Dalemans.

Verontschuldigd: Albert Schillemans, André Christiaens, Dirk Janssens, Hendrik De Hondt, Jan Daelemans, Jelle Delanoeije, Jozef Mets, Koen De Wit, Koenraad De Wit, Ludo Slachmuylders en Sonja Van de Vliet.

Spreeker: Senne De Wachter

Waarnemer: Brent Selleslagh

AGENDA

- Verwelkoming door Kurt Verbruggen (voorzitter)
- Goedkeuring verslag
- Kandidaturen voor de nieuwe samenstelling
- Toelichting door Arthur Orlans (schepen van Landbouw)
 - o Visie op de samenwerking met de adviesraad
 - o Prioriteiten binnen het landbouwbeleid
 - o Reactie en open gesprek: aandachtspunten voor beleid
 - o Oprichting van WhatsApp-groep voor overheidscommunicatie en crisissituaties
- Varia
 - o Introductie van Solomon door Senne De Wachter
 - o Update: erkenning van de storm 9 juli 2024

VERWELKOMING

Kurt Verbruggen, voorzitter van de adviesraad, verwelkomt de leden van harte en laat hen weten dat dit de laatste vergadering is met de huidige samenstelling van de adviesraad.

GOEDKEURING VERSLAG

Het verslag van de vorige vergadering (27 augustus 2024) wordt goedgekeurd. Er waren geen opmerkingen.

KANDIDATUREN VOOR DE NIEUWE SAMENSTELLING

Een nieuwe bestuursperiode betekent een vernieuwing van de samenstelling van de land- en tuinbouwadviesraad voor de volgende jaren. De huidige leden en beroepsverenigingen/organisaties werden aangeschreven met de vraag of zij in de toekomst nog wensen vertegenwoordigd te zijn in de adviesraad. Vijf personen hebben aangegeven geen lid meer van de adviesraad te willen zijn, meer bepaald Ludo Slachmuylders, Sonja Van De Vliet, André Christiaens, Jelle Delanoeije en Jozef Mets. Daarnaast hebben Hendrik De Hondt, Koen De Wit, en Jan Daelemans niet gereageerd gehad op het aanschrijven. We zijn verheugd vast te stellen dat de meeste leden bevestigen dat zij nog steeds wensen te zetelen. Daarnaast werden er nieuwe beroepsverenigingen/organisaties en land- en tuinbouwers aangeschreven. Verder werd er door het kabinet Orlans een persbericht verspreid 'De adviesraad voor Mechelse land- en tuinbouw zoekt nieuwe kandidaten'.

In totaal werden er 24 kandidaturen ontvangen, waarvan er - na bespreking en stemming - 22 werden geaccepteerd. Twee kandidaturen, meer bepaald Jan Slachmuylders en Stef Lauwers werden geweigerd

omwille van het niet voldoen aan de voorwaarden van de statuten. Een overzicht van de nieuwe samenstelling kan u terugvinden in bijlage.

TOELICHTING

Arthur Orlans, schepen van Landbouw, licht een aantal punten toe die in de nieuwe bestuursperiode aan de orde zullen komen.

PRIORITEITEN BINNEN HET LANDBOUWBELEID

Hij begint met een uitleg over hoe het stadsbestuur zijn prioriteiten bepaalt. Gewoonlijk stelt het stadsbestuur een begroting op voor de komende vijf jaar. In 2025 blijft de begroting ongewijzigd, aangezien deze betrekking heeft op de periode van 2020 tot en met 2025.

In juni 2025 wordt de nieuwe begroting opgesteld. Er wordt voldoende tijd genomen om de prioriteiten voor de volgende jaren vast te stellen. De nieuwe begroting zal van kracht zijn van 2026 tot 2030. Tot die tijd wordt er gewerkt met de bestaande middelen.

In tegenstelling tot de afgelopen twee jaar, waarin de focus lag op crisisbeheer, zoals bv. stikstof en natuurbeheersplannen, liggen de hoofdthema's van de komende jaren helemaal anders:

- **Goeie communicatie met land- en tuinbouwadviesraad**
Voor het stadsbestuur is het onmogelijk om met elke individuele landbouwer in gesprek te gaan. Daarom beschouwt het stadsbestuur de land- en tuinbouwadviesraad als dé gesprekspartner. Om zaken te bespreken moeten deze officieel geagendeerd worden. Dit kan door zowel de leden van de land- en tuinbouwraad of door het stadsbestuur. Daarnaast zal er 1-op-1 gecommuniceerd worden via een WhatsApp-groep voor overheidscommunicatie en crisissituaties. Bovendien zal er zo transparant mogelijk informatie worden gedeeld over de plannen van andere organisaties.
- **Uitwerking van Beleidsplan Ruimte Mechelen**
Geen versnippering: het Hombeeks Plateau is bestemd voor actieve economische landbouw. We bekijken wat het betekent om actief te zijn in Natuurpark Rivierenland. In de komende jaren moeten er stappen voor de landbouw ondernomen worden. Dit zal een belangrijke leidraad vormen. De plannen van andere organisaties, zoals Natuurpunt en ORIOM, moeten binnen het Beleidsplan Ruimte Mechelen passen.
- **Synergie tussen natuur en landbouw**
Het stadsbestuur gelooft dat natuur en landbouw elkaar kunnen versterken, en hand in hand kunnen gaan. Er zal worden gekeken welke rol landbouwers mogelijks kunnen spelen in het beheer van Natuurpark Rivierenland.
- **Verkopen van gronden**
Het blijft een strategische keuze van Stad Mechelen om gronden te verkopen. De stad bezit gronden in Oostende, Kontich, Willebroek... maar heeft geen ambitie om daar gronden te hebben. Daarom worden gronden buiten Mechelen openbaar verkocht. De gronden binnen Mechelen, een deel van Hombeeks plateau verkopen we aan zittende pachters indien interesse, anders blijven verpachten, komende jaren hetzelfde
- **Innovatieve projecten op gronden die in eigendom blijven**
Percelen die momenteel in bijzondere verhuur zijn, maar vrijkomen en andere percelen die vrijkomen van pacht zullen door de stad zelf in beheer worden gehouden. De vrijgekomen gronden zullen ingezet worden voor innovatieve landbouwprojecten (korte keten, startende landbouwers, herstellende landbouw...). De uitwerking van de projecten zal gebeuren in samenspraak met de land- en tuinbouwadviesraad.
- **Water**
In de komende jaren wordt er gekeken naar het schoonmaken van de grachten, waaronder het verwijderen van door de storm omgevallen bomen, en het verbeteren van de waterbuffering voor zowel naar wateroverlast als droogte.

VISIE OP DE SAMENWERKING MET DE ADVIESRAAD

De schepen benadrukt nogmaals dat dit de laatste vergadering is met de huidige samenstelling van de adviesraad en dat de nieuwe samenstelling bij de volgende bijeenkomst officieel zal zijn. Zoals eerder vermeld, is de communicatie met de land- en tuinbouwadviesraad van groot belang voor het stadsbestuur. Daarom zal er komende legislatuur ingezet worden op overleg en zo transparant mogelijk communiceren.

Vanuit de land- en tuinbouwadviesraad wordt de suggestie gedaan om eventueel te verbroederen met de landbouwrade van Zemst, en af en toe een gezamenlijke bijeenkomst te organiseren. Hierop wordt er aangegeven dat er eerst moet worden nagedacht over wat de gemeenschappelijke belangen zijn. De schepen vindt dit een interessant idee en doet het voorstel om regelmatig een open land- en tuinbouwadviesraad te organiseren.

REACTIE EN OPEN GESPREK: AANDACHTSPUNTEN VOOR BELEID

In verband met de vrijkomende gronden wordt de vraag gesteld of de mensen die op of nabij deze percelen zitten in aanmerking komen om de percelen op te kopen. Arthur Orlans geeft hierop het antwoord dat de stad al veel gronden verkoopt. Bij alle landbouwgronden wordt eerst de kans gegeven aan de zittende pachter.

Vervolgens vraagt Johan Teughels of er al plannen zijn voor de gronden van Plopsa die nu vrijkomen, nu het project niet langer doorgaat. Hij vraagt zich af of deze gronden gehouden worden voor boscompensatie. Alex Eekelaers antwoordt dat de gronden hoogstwaarschijnlijk behouden blijven voor de nodige boscompensatie, bijvoorbeeld voor de ontknoping van Mechelen. Arthur Orlans gaat hierop verder dat gronden die vrijkomen op het Hombeeks Plateau nooit gebruikt zullen worden voor bebouwing.

Vanuit de land- en tuinbouwadviesraad wordt er opgemerkt dat er eventueel mogelijkheden zijn om de vrijkomende gronden beschikbaar te stellen voor jonge landbouwers, bijvoorbeeld zij die onder de 40 jaar zijn maar dit hangt af van de locatie van de percelen. De percelen zijn het meest waardevol als ze naast het landbouwbedrijf liggen of grenzen aan andere percelen van dezelfde landbouwer. Daarnaast komt er de bemerking dat jonge, startende landbouwers vaak geen kans krijgen om gronden te verwerven. Bij de openbare verkoop van OCMW-gronden worden percelen vaak voor hoge bedragen verkocht. Arthur Orlans laat weten dat we in de komende legislatuur willen inzetten op jonge landbouwers. Hoewel het nog niet helemaal duidelijk is hoe dit precies zal gebeuren, zal dit zeker worden besproken in de land- en tuinbouwadviesraad.

Eén van de landbouwers maakt de opmerking dat het vorige project rond water weinig resultaat heeft opgeleverd (buiten de slimme meetstations). Arthur Orlans bevestigt dit, en wijst op het feit dat er in het verleden te vaak is ingezet op studies, zonder zich af te vragen of het idee wel realiseerbaar is. Bij het project waarbij water uit het kanaal Brussel-Rupel zou worden onttrokken en in de Aabeek zou worden overgestort, werd er gekeken naar het stuk waar de afstand tussen het kanaal en de Aabeek het smalst was maar dit gebied ligt echter in Zemst en zij wilden hier niet in meegaan omdat de boeren die er profijt van gingen hebben enkel Mechelse boeren zijn.

Daarnaast wordt de opmerking gemaakt dat er veel water valt op de industrieterreinen en de bijhorende kantoorgebouwen (zoals MG Real Estate), wat de vraag oproept: waar gaat dat water heen? Het opgevangen water is aanzienlijk, en tegenwoordig moet iedereen een buffer of wadi aanleggen. Het idee om het opgevangen water van de industrie te gebruiken, is al eerder ter sprake gekomen, en de stad zou daar wellicht op in kunnen spelen. Iemand uit de land- en tuinbouwadviesraad merkt op dat de industrie aan de verkeerde kant van de autostrade ligt. Arthur Orlans stelt dat waterbuffering in industriële omgevingsvergunningen vaak wordt opgenomen, maar dat dit uiteindelijk voor hun eigen systeem wordt gebruikt.

Een andere landbouwer wijst erop dat er een constante voorraad water is vanuit de riolering van Mechelen, en dat hier een studie (voor waterzuivering) zou moeten plaatsvinden. Daarnaast zou er een

buffer moeten worden aangelegd. Hierop wordt vanuit de land- en tuinbouwadvisraad gereageerd dat de buffer zijn nut verliest als er geen regenval is. In de Zenne is er voortdurend water, wat gunstig is voor de landbouw en de natuur.

Arthur Orlans zegt dat we in de toekomst de zaken concreter moeten aanpakken, en eventueel bedrijven moeten samenbrengen met landbouwers.

OPRICHTING VAN WHATSAPP-GROEP

Na de communicatie over de storm van 9 juli 2024, waardoor niet iedereen door de snelheid van handelen werd bereikt, opperde de schepen voor de oprichting van een WhatsApp-groep die gebruikt zal worden voor overheidscommunicatie en crisissituaties. Dit initiatief is bedoeld om de communicatie met land- en tuinbouwers te verbeteren en hen sneller te informeren over relevante ontwikkelingen.

Om deze groep op te zetten, ging er tijdens de vergadering een blad rond waarop de land- en tuinbouwers hun telefoonnummer konden noteren. In de toekomst is het de bedoeling om de groep verder uit te breiden, zodat meer belanghebbenden kunnen profiteren van deze snelle en efficiënte communicatiemethode.

VARIA

- **UPDATE: STORM VAN 9 JULI 2024**

In het begin van de zomer van 2024 trok een verwoestende storm door de Mechelse regio, wat leidde tot aanzienlijke schade: negen hoogspanningsmasten vielen om, de kerktoeren van Heffen stortte in, het dak van het Chiro lokaal in Leest werd weggeblazen, verschillende bomen gingen tegen de vlakke, en landbouwers leden grote schade aan hun teelt. Voor dit laatste werd de schadecommissie bijeen geroepen.

Tot op heden is het niet geweten of de storm erkent zal worden als ramp. Voor een stand van zaken informeerde de dienst Milieu en Landbouw bij het Vlaams Rampenfonds. Ze lieten ons weten dat het nog steeds in onderzoek is, en dat het niet geweten is wanneer de Vlaamse regering een beslissing zal nemen. Voor de meest actuele informatie en updates wordt ons aangeraden om regelmatig de volgende website te raadplegen:

<https://www.vlaanderen.be/natuur-milieu-en-klimaat/tegemoetkoming-vlaams-rampenfonds-aanvragen/onweer-van-9-juli-2024-in-vlaanderen>.

Het is van belang om te weten als welk type ramp dit uitzonderlijke weerfenomeen erkend zal worden. Voor veel erkende natuurrampen kan de landbouwer enkel een tegemoetkoming aanvragen voor schade aan teelten en niet-binnengehaalde oogsten als er geen brede weersverzekering werd afgesloten voor minimaal 25% van het teeltareaal.

Schepen Arthur Orlans zegt dat Stad Mechelen mee een schadedossier heeft ingediend.

- **INTRODUCTIE VAN SOLOMON**

Senne De Wachter stelt zijn onderneming Solomon voor. Met zijn onderneming wilt hij strijden tegen voedselverspilling. Hij begint zijn presentatie met te vertellen dat 1/3 van het geproduceerde voedsel nooit op ons bord belandt. Daarnaast komt 30% van onze uitstoot van ons huidige landbouw- en voedselsysteem. Zo is ongeveer 10 % van de globale emissies te linken aan het produceren, verwerken en transporteren van voeding dat niet wordt gegeten (source: toogoodtogo). Bij voedselverspilling gaan energie, middelen en geld verloren die nodig waren voor de productie, verwerking, verpakking en het transport van voedsel. Dit leidt tot verspilling van een heleboel resources, en tijdens elke fase worden er broeikasgassen gegenereerd. Door bewust om te gaan met voedselverspilling kan er worden bijgedragen aan het tegengaan van klimaatverandering.

Met zijn onderneming focust hij zich op groenten die er niet perfect uitzien, omdat deze nooit in de schappen belanden. De perfecte groenten die wel in de schappen terechtkomen, komen niet zo uit de grond. Ongeveer 10-15% van wat een boer teelt is (net) niet goed genoeg voor grote inkopers. Bij sommige boeren gaat het over grote stukken oogst die niet goed genoeg zijn. In deze extreme gevallen gaat soms de helft tot driekwart van de oogst verloren. De groenten zijn vaak te groot, te klein, te dik, te dun... maar ze zijn kwalitatief perfect. Toch zijn ze volgens de grote inkopers niet goed genoeg. Solomon wil met deze groenten aan de slag gaan door er heerlijke, lang houdbare soepen van te maken.

Momenteel haalt Solomon de groenten bij de boeren, waarna ze worden verwerkt door een maatbedrijf. De soep wordt aangeboden aan kantoren via een abonnementsformule (wekelijks of om de twee weken), vergelijkbaar met het melkboerprincipe. Dit zorgt voor een eenvoudige logistiek en biedt een duurzame, flexibele, gezonde optie voor de medewerkers.

Solomon wil samenwerkingen aangaan met lokale boeren en telers die te maken hebben met overschotten of imperfecte groenten. Hij wil de verhalen van deze boeren delen en de consumenten meer inzicht geven in de herkomst van de producten en de redenen voor verlies. Als het niet mogelijk is om er soep van te maken, dan denkt hij actief mee over andere oplossingen en verwerkingsmethoden.

Zijn eerste streven is om 10 ton groenten te redden van verspilling, en hopelijk volgt er daarna nog veel méér!

Contactgegevens: Senne De Wachter
solomonsaves.be
0472 01 02 68
senne@solomonsaves.be

Er wordt gevraagd of de imperfecte groenten al van het veld moeten zijn gehaald of dat de onderneming van Senne dit kan doen. Senne geeft aan dat hij momenteel niet over de capaciteit beschikt om zelf de groenten van het veld te halen, aangezien het een startende onderneming is en er moet ook een afzetmarkt voor zijn. Hij verwijst daarvoor naar het voorbeeld van Jan Slachmuylders: de pompoenen waren al beschadigd op het veld door een hagel(storm), vanwege deze beschadigingen konden ze niet verkocht worden. Uiteindelijk zijn niet alle pompoenen tot soep verwerkt, omdat er nog niet genoeg vraag naar soep was. Hierdoor zou hij met een overschot aan soep blijven zitten.

Arthur Orlans benadrukt zijn steun voor de onderneming van Senne. Momenteel werkt Senne samen met een Brussels maatwerkbedrijf om de groenten tot soep te verwerken, maar het zou fantastisch zijn als dit met een Mechels bedrijf kan gebeuren; zo creëren we een echte circulaire hub. Binnenkort zal het college overwegen om duurzame soep van Solomon aan te bieden aan de stadsmedewerkers.

Om een ander voorbeeld te geven: op dit moment ontvangt een jubilee een fruitmand, maar deze bevat geen fruit van Mechelse land- en tuinbouwers, wat eigenlijk wel zou moeten. Hier moet er voortaan op worden ingezet.

AGENDAPUNTEN VOLGENDE VERGADERING

- Kiezen van voorzitter / ondervoorzitter
- Veranderen van de statuten
- WhatsAppgroep voor vergaderingen van land- en tuinbouwadvisraad

Voor verslag,
Pauline Weterings